

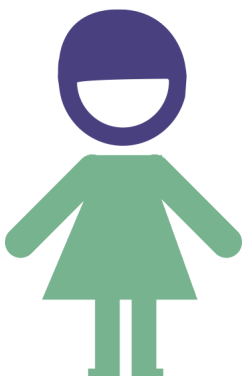

Prawo do głosu. Każdy inny, wszyscy równi

Kiedy w 1918 r. Polska odzyskała niepodległość, nowe państwo potrzebowało scalenia. Obywatele i obywatelki żyjący do tej pory w trzech zaborach, rozmawiający w trzech urzędowych językach, płacący innymi pieniędzmi, podlegający różnym systemom prawnym i szkolnym, potrzebowali **wspólnego działania**.

Władzę objął Naczelnik Państwa Józef Piłsudski, a jednym z pierwszych dekretów, jakie podpisał, był ten o zwołaniu wyborów do Sejmu Ustawodawczego. Dekret z dnia 28 listopada 1918 r. wprowadził tzw. powszechne prawo wyborcze, a kobiety otrzymały prawo do udziału w wyborach. Nowe państwo dało prawo do równego korzystania z wolności wszystkim dorosłym – kobietom i mężczyznom.

O udział kobiet w wyborach zabiegało wiele działaczek społecznych. Przewodnicząca delegacji, która wymogła na marszałku Piłsudskim przyznanie praw wyborczych, Justyna Budzińska-Tylicka, polityczka, lekarka i radna Warszawy, mówiła tak:

„Kobieta musi posiadać te same prawa obywatelskie co i mężczyzna – to znaczy mieć polityczne równouprawnienie, głosować i być wybieraną do Sejmu, Senatu i Rad Miejskich; w prawie cywilnym nie powinno być żadnych różnic dla kobiet i mężczyzn, jak również i w prawie małżeńskim”.

W wyborach do Sejmu Ustawodawczego po raz pierwszy każda i każdy, kto ukończył 21 lat i mógł udokumentować mieszkanie na terenie Polski, miał prawo – niezależnie od płci, sprawności fizycznej, wyznania czy narodowości – wziąć udział w wyborach i wybrać do Sejmu swoich posłów i swoje posłanki. Premier Jędrzej Moraczewski w wygłoszonym do narodu orędziu ogłosił to następująco:

„Sejm Ustawodawczy, oparty na powszechnym, równym, bezpośrednim, tajnym i proporcjonalnym głosowaniu wszystkich obywateli i obywaterek, mających 21 lat skończonych, zdecydowani jesteśmy zwołać w początku roku przyszłego, ustalając dzień wyborów na ostatnią niedzielę stycznia”.

Kobiety nie tylko zyskały prawo do głosowania, ale również prawo do ubiegania się o poselski mandat. A więc mogły wpływać na kształt prawa, pisać ustawy i komentować to, w jaki sposób władzę sprawuje rząd. W pierwszym sejmie II Rzeczypospolitej zasiadło osiem kobiet, w tym pięć warszawianek: Zofia Daszyńska-Golińska, Irena Kosmowska, Gabriela Balicka-Iwanowska, Zofia Moraczewska oraz Justyna Budzińska-Tylicka. Kobiety, dotychczas tego pozbawione, zyskały prawo do głosu, który teraz oficjalnie musiał być brany przez rządzących pod uwagę!

Ograniczenie niektórym członkom społeczeństwa dostępu do wyrażania głosu to przejaw dyskryminacji.

Dyskryminacja zwykle dotyka mniejszości – grup ludzi, którzy lub które są postrzegani jako „inni” i pozbawieni pełni swobód.

Osoby dyskryminowane bywają izolowane, pozbawiane prawa do reprezentacji politycznej, kontrolowane przez policję. Przedstawiciele większości oceniają ich sposób zachowania, język, którego używają, ubiór czy działanie. Dyskryminowani mają trudności ze znalezieniem pracy, bywają postrzegani jako niekompetentni.

Brak prawa kobiet do brania udziału w wyborach był właśnie przejawem dyskryminacji.

Czy dzisiaj, Twoim zdaniem, każdy w równym stopniu może cieszyć się wolnością zabierania głosu? A gdybyśmy chcieli tę wolność ograniczyć? Czy są tacy, których głos w społeczeństwie nie powinien być słyszany? A może warto sprawdzić, na ile prawo do głosu jest w Polsce dostępne dla wszystkich?

Zanim przemyślicie odpowiedzi – zapraszamy Was do gry.

Możecie zaproponować grę wspólnie w klasie, podczas lekcji WOS-u lub godziny wychowawczej. Świetnie da się w nią grać również on-line! Powodzenia!

GRA: Kto ma prawo do głosu?

Przygotuj: karty do gry – listy grup społecznych, ołówki

Czas gry: ok. 30 min.

Liczba graczy: od 3 os.

Przebieg gry

1. Przeczytaj opis sytuacji, podziel grupę na kilkusobowe zespoły.
2. Poleć graczom, by zapoznali się z listą grup społecznych.
3. Poproś, by gracze wybrali z listy po trzy grupy społeczne, których głos ich zdaniem powinien być najbardziej słyszany w wyborach oraz trzy grupy, których głos lepiej, by nie był brany pod uwagę.
4. Kiedy gracze dokonają wyboru, poproś ich, by w zespołach:
 - porozmawiali o tym, jakie grupy wybrali i dlaczego
 - utworzyli dwie listy grup społecznych: te, które chcieliby w wyborach docenić i te, które chcieliby zdyskryminować.
5. Poproś przedstawicieli każdego zespołu o przedstawienie wyników dyskusji.

Przed Wami wybory do rady miasta Warszawy. To nie tylko głosowanie nad wyborem 60 radnych, ale też decyzja, w jaki sposób nasze miasto ma się rozwijać. W końcu radni i radne mogą wpływać na przyszłość Warszawy i jej mieszkańców w różny sposób. Która z wymienionych grup może mieć problem z wyrażeniem swojego głosu? Czy są na tej liście grupy, z którymi się nie zgadzasz?

6. Dyskusja

- Czy spotkaliście się z przejawem takiej dyskryminacji? Czy potraficie sobie ją wyobrazić?
- Czym kierowaliście się dokonując wyboru?
- Czy miały na Was wpływ jakieś stereotypy? Jakie?
- Co byście czuli, będąc przedstawicielami którejs z grup?
- Czy wynik wyborów, w których nie wzięliby udziału wszyscy obywatele, będzie faktycznie reprezentował wolę wyborców?

Pamiętaj, stereotypy i uprzedzenia mają wpływ na nas wszystkich. Podczas gry stajcie się nie dopuścić do sytuacji, w której gra sprowadzi się do licytacji „kto zrobił trudniejszą do zaakceptowania” listę. Gra służy poznaniu naszych i cudzych perspektyw oraz wzięciu odpowiedzialności za włączenie „innych” w możliwość korzystania z pełni praw wspólnoty.

Karta: lista grup społecznych, których przedstawiciele będą brali udział w wyborach

- młode mamy
- cudzoziemcy – obywatele Unii Europejskiej
- zwolennicy poglądu, że ocieplenie klimatu to fałszywy pogląd
- więźniowie
- aktywistki ruchu LGBT
- mężczyźni
- członkowie katolickiej wspólnoty
- uchodźcy z Afryki, którzy właśnie otrzymali polskie obywatelstwo
- zarabiający mniej niż 2700 zł/mc
- kobiety, które poddały się zabiegowi aborcji
- kibice piłki nożnej
- właściciele samochodów
- księża
- kobiety
- bezdomni
- seniorzy – mieszkańcy domu pomocy społecznej
- ukraińscy studenci
- członkowie gminy żydowskiej
- aktywiści ruchu narodowego
- feministki

Przygotowując opracowanie korzystaliśmy z materiałów, które Wam polecamy:

- *Warszawianki 20-lecia międzywojennego*, Stowarzyszenie Pracownia Etnograficzna, Warszawa, 2020 r.
- *Każdy inny, wszyscy równi, propozycja programowa Głównej Kwatery ZHP*, Łódź-Warszawa, 2015 r.

Opracowano we współpracy z MamPrawoWiedziec.pl